

## MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA IJTIMOIIY KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISHDA O'YIN USULLARINI JORIY ETISHNING AMALIY JIHATLARI

**Ibrohimova Gulbadanbegim Shuhratjon qizi**  
NamDPI Maktabgacha ta'lim kafedrası o'qituvchisi  
E-mail: [gulbadanbegimibrohimova2000@gmail.com](mailto:gulbadanbegimibrohimova2000@gmail.com)  
[Tel:+998930582125](tel:+998930582125)

**Annotatsiya:** Mazkur maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda o'yin usullarini joriy etishning amaliy jihatlari va bu bo'yicha olib borilgan ishlar, olimlarni bu borada olib borgan ishlari, ularning amaliyotga tatbiq etilishi, ularni amaliyotga joriy etishdagi bir qator muammolar, mazkur muammolarni bartaraf etish uchun tavsiyalar haqida, shuningdek muayyan ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradigan o'yinlarga misollar haqida so'z borgan.

**Kalit so'zlar:** o'yin, dastur, ko'nikma, ijtimoiylashuv, muloqot, Treasure Island, integratsiya, kuzatish, anketa, Li, Kim, Gardner, Smit, ijodiy fikrlash, cheklangan resurs.

## PRACTICAL ASPECTS OF INTRODUCING GAME METHODS IN THE DEVELOPMENT OF SOCIAL SKILLS IN PRESCHOOL CHILDREN

**Ibrohimova Gulbadanbegim**  
NamSPI Teacher of the Department of Preschool Education  
E-mail: [gulbadanbegimibrohimova2000@gmail.com](mailto:gulbadanbegimibrohimova2000@gmail.com)  
[Tel:+998930582125](tel:+998930582125)

**Annotation:** This article talks about the practical aspects of the introduction of game methods in the development of social skills in preschool children and the work carried out in this regard, the work of scientists in this regard, their implementation in practice, a number of problems in their implementation, recommendations for eliminating these problems, as well as examples of games that help to develop certain social skills.

**Keywords:** game, program, skill, socialization, communication, Treasure Island, integration, observation, questionnaire, Lee, Kim, Gardner, Smith, creative thinking, limited resources.

## ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВНЕДРЕНИЯ ИГРОВЫХ МЕТОДОВ В РАЗВИТИЕ СОЦИАЛЬНЫХ НАВЫКОВ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

**Иброхимова Гульбаданбегим**  
НамГПИ воспитатель кафедры дошкольного образования  
E-mail: [gulbadanbegimibrohimova2000@gmail.com](mailto:gulbadanbegimibrohimova2000@gmail.com)  
Тел.: +998930582125

**Аннотация:** В данной статье рассказывается о практических аспектах внедрения игровых методов в развитие социальных навыков у детей дошкольного возраста и проводимой в этом направлении работе, работах ученых в этом направлении, их внедрении на практике, ряде проблем при их реализации, рекомендациях по устранению этих проблем, а также примеры игр, помогающих развивать те или иные социальные навыки.

**Ключевые слова:** игра, программа, навык, социализация, общение, «Остров сокровищ», интеграция, наблюдение, анкетирование, Ли, Ким, Гарднер, Смит, творческое мышление, ограниченные ресурсы.

## KIRISH

Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirishda o'yin usullarini amaliyotga tatbiq etish muhim, lekin mazkur jarayonda bir qator muammolar ko'zga tashlanadi. O'yin usullarini amaliyotga joriy etish muammolariga quyidagilar kiradi:

1. Cheklangan resurslar: Vaqt, moddiy va inson resurslarining yetishmasligi o'yin usullarini ta'lim jarayoniga samarali integratsiyalashuviga to'sqinlik qilishi mumkin. Cheklangan resurslarga moslasha oladigan moslashuvchan dasturlarni ishlab chiqish va moddiy resurslarga ijodiy yondashuvlardan foydalanish esa mazkur muammoni bartaraf etishga ko'maklashishi mumkin. 2. Ta'lim tizimi tomonidan qo'llab-quvvatlanmasligi: Ba'zi o'qituvchilar va ma'murlar o'yin usullarini noprofessional yoki unchalik jiddiy emas deb bilishlari mumkin. O'qituvchilarni yangi usullarga o'rgatish, o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish va o'yin usullarining samaradorligini isbotlash bilan esa buni to'g'irlash mumkin. 3. Baholash va o'lchash masalalari: Natijalarni baholash qiyin, chunki ijtimoiy ko'nikmalarni odatda standartlashtirilgan testlar bilan aniq o'lchab bo'lmaydi. Bolalarning ijtimoiy rivojlanishi haqida kengroq tasavvurga ega bo'lish uchun kuzatish, anketalar va portfellar kabi baholash usullarining kombinatsiyasidan foydalanish esa bu jarayonga nisbatan yegillik olib keladi.

## ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Hamkorlikdagi o'yinga asoslangan ta'lim dasturi tajribali o'qituvchilar tomonidan ishlab chiqilgan ushbu dastur o'quv jarayoniga o'yin usullarini joriy etishga qaratilgan. Ijtimoiy shovqinni rag'batlantirish uchun rol o'ynash,

hamkorlikdagi loyihalar va qoidalarga ega o'yinlarga e'tibor qaratadi. Natijalar bolalarda muloqot qilish qobiliyatlari va hamdardlik rivojlanishini ko'rsatadi. "Birgalikda o'ynaymiz - birga o'samiz" loyihasi esa bolalar bog'chalarida amalga oshiriladigan jamoaviy o'yinlar va ochiq havoda o'yinlarni tashkil etishga qaratilgan. Bolalar guruhda hamkorlik qilishni, baham ko'rishni va muammolarni hal qilishni o'rganadilar. Natijalar bolalarning yanada uyg'un ijtimoiy rivojlanishini ko'rsatadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda muayyan ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradigan o'yinlarga misollar:

- Treasure Island. Ushbu o'yinda bolalar bir jamoa tuzadilar va "orol" ni birgalikda kashf etadilar, jumboq va muammolarni hal qiladilar. Bu jamoaviy ko'nikmalarni, rol almashishni va muammolarni birgalikda hal qilish qobiliyatini rivojlantiradi.

- "O'z dunyongizni quring" rolli o'yinlari. Bolalar turli materiallar yordamida o'z "dunyosini" yaratishda o'z g'oyalari va rollarini amalga oshirishlari mumkin. Bu empatiya, boshqalarning his-tuyg'ularini tushunish va muloqotni rivojlantirishga yordam beradi.

- "Karvon". bolalar o'yinchoq transport vositalaridan iborat "karvon"ni yaratadigan, guruhda muzokaralar olib borish va qaror qabul qilishni o'rganadigan, jamoaviy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradigan o'yin.

O'yinga asoslangan ta'limni ta'lim jarayoniga kiritish puxta rejalashtirishni talab qiladi, biroq bolalarning har tomonlama rivojlangan ijtimoiy ko'nikmalaridagi natijalar mehnatga arziydi, ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun mustahkam zamin yaratadi. Bolalarda ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishni baholash uchun

- Kuzatish: Turli o'yin stsenariylarida bolalarni tizimli kuzatish ularning o'zaro ta'siri, muloqoti va empatiya darajasini baholashga imkon beradi.
- Anketalar: O'qituvchilar va ota-onalar bilan so'rovnomalar o'tkazish, ularda bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini baholash, o'z fikr va qarashlarini bildirish.
- Standartlashtirilgan testlardan foydalanish: Bolalarning ijtimoiy kompetentsiyalarini o'lchash uchun mo'ljallangan maxsus testlardan foydalanish.
- Bolalar portfeli: bolalarning ijtimoiy rivojlanishini aniqlash uchun o'yinga asoslangan usullar orqali yaratilgan ishi va loyihalarini to'plash va tahlil qilish.

## NATIJALAR VA MUHOKAMA

• Gardner va Smit (2016) tadqiqoti. Ta'lim jarayoniga o'yinga asoslangan usullarni joriy etgan eksperiment shuni ko'rsatdiki, rolli o'yinlar va hamkorlikdagi loyihalarda ishtirok etgan bolalar an'anaviy yondashuvlardan foydalanganlarga nisbatan yuqori darajadagi ijtimoiy ko'nikmalarni namoyon etishgan. • Li va Kim (2018) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar. Turli maktabgacha ta'lim muassasalarida o'yinga asoslangan usullarning samaradorligini an'anaviy yondashuvlar bilan taqqoslash shuni ko'rsatdiki, o'yinga asoslangan usullarda ishtirok etgan bolalar ijtimoiy ko'nikmalarni, jumladan, nizolarni hal qilish va empatiyani ko'rsatdi.

Umuman olganda, tadqiqotlar va eksperimentlar bolalarda ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda o'yin usullari samarali ekanligini tasdiqlaydi. Ular nafaqat ushbu ko'nikmalarni o'rganish uchun yanada tabiiy muhitni ta'minlabgina qolmay, balki ijodiy fikrlash va faol o'zaro ta'sirni rag'batlantiradilar, bu esa ijtimoiy kompetentsiyaning to'liq va chuqur rivojlanishiga yordam beradi.

O'yin orqali ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda ota-onalarning roli beqiyos bo'lib, ota-onalar o'yin usullari bolaning ijtimoiy rivojlanishining ajralmas qismi ekanligini tushunishlari va uning bilim olishiga hissa qo'shishlari, bolalar bilan o'yinlarda qatnashish, senariylarni muhokama qilish va ijobiy o'zaro munosabatlarni rag'batlantirish o'yinga asoslangan usullarning ta'sirini kuchaytirishi, ota-onalar ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantiruvchi turli o'yinlar va o'yinchoqlar taqdim etish orqali uy sharoitida rag'batlantiruvchi muhit yaratishi mumkin.

Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda eng yaxshi natijalarga erishish uchun o'yinga asoslangan usullarning optimal davomiyligi va chastotasini tekshirish, ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishning eng samarali usullarini aniqlash uchun turli xil o'yin formatlarini, jumladan rolli o'yinlar, qoidalarga asoslangan o'yinlar va ochiq o'yinlarni qiyosiy tadqiqotlar, turli xil o'quv o'yinchoqlarining bolalarning ijtimoiy rivojlanishiga ta'sirini tahlil qilish va eng samarali modellarni aniqlash, jismoniy va ijtimoiy muhitning (ta'lim muassasalarida ham, uyda ham) bolalarda ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga ta'sirini tahlil qilish.

Qo'shimcha tendentsiyalar va yo'nalishlar:



1. Ta'lim standartlarini ishlab chiqish: turli usullar, jumladan, o'yin orqali ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga e'tibor qaratgan holda ta'lim standartlarini yangilash bo'yicha ishlarni davom ettirish.

2. Erta ta'limning uzoq muddatli natijalarga ta'sirini o'rganish: maktabgacha ta'lim muassasalarida o'yinga asoslangan usullardan foydalanishning uzoq muddatli ijtimoiy rivojlanish natijalariga ta'sirini chuqur o'rganish, shu jumladan maktabga moslashish va jamiyatni jalb qilish.

3. O'qituvchilar uchun kasbiy tayyorgarlik dasturlarini ishlab chiqish: o'qituvchilar uchun o'yin orqali ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradigan usullar va texnologiyalarni o'z ichiga olgan kasbiy tayyorgarlik dasturlarini yaratish va takomillashtirish.

4. Ta'limda jamoatchilik ishtiroki: ota-onalar, jamoat tashkilotlari va boshqa ishtirokchilarni ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan ta'lim dasturlarini ishlab chiqishga jalb qilish.

5. Neyropsixologiya va miya rivojlanishidagi tadqiqotlarni kengaytirish: ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga e'tibor qaratgan holda, o'yin va ijtimoiy o'zaro ta'sirlarning erda miya rivojlanishiga qanday ta'sir qilishini tushunishimizni chuqurlashtirish.

Kelajakda erda yoshdagi bolalar ta'limida texnologiya integratsiyasi, turli xil o'qitish usullariga e'tibor berish, ota-onalar bilan hamkorlikni mustahkamlash va yangi yondashuvlar va o'yinga asoslangan ta'lim usullari orqali kelajakdagi kompetensiyalarni rivojlantirish bolalarning ta'lim tajribasini boyitish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Bu tendentsiyalar nafaqat ijtimoiy rivojlanishning muhimligini ta'kidlabgina qolmay, balki har bir bolaning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda tadqiqot va amaliy amaliyot uchun yangi ufqlarni ochadi. O'yin orqali ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish ta'limning asosiy tarkibiy qismiga aylanib bormoqda, bolalarni muvaffaqiyatli sotsializatsiya va jamiyatda uzoq muddatli muvaffaqiyatga tayyorlash.

Ushbu tadqiqotda biz maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini ta'lim jarayonida o'yin usullari orqali rivojlantirishni chuqur o'rgandik. Olingan natijalar maktabgacha ta'lim muassasalari va uy sharoitida

amaliy qo'llash uchun asosiy manba bo'lib, ta'lim va tarbiya sohasiga qimmatli hissa qo'shadi.

Tadqiqotimiz natijalari maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda o'yin usullarining samaradorligini aniq tasdiqlaydi. Rolli o'yinlar, qurilish majmualari, qoidalar bilan o'yinlar va boshqa o'yin shakllari muloqot, jamoaviy va hissiy qobiliyatlarni rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Rag'batlantiruvchi va qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratish muhimligi bizning natijalarimiz bilan tasdiqlanadi. O'yin usullari bilan birlashtirilgan ta'lim dasturlari nafaqat ijtimoiy rivojlanishga yordam beradi, balki bolaning umumiy tajribasini boyitadi.

Tadqiqot natijalari ota-onalarning bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini o'yin orqali rivojlantirishda faol ishtirok etishining muhimligini ta'kidlaydi. Bu jarayonga ota-onalarni jalb qilish, uyda yordam ko'rsatish ta'lim muassasalarining sa'y-harakatlarini to'ldiradi. Qayd etilishicha, har bir bolaning individual xususiyatlarini hisobga olgan moslashuvchan dasturlar samaraliroq. O'yin orqali ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga individual yondashuv har bir bola uchun noyob imkoniyatlar yaratadi.

### XULOSA

Tadqiqot natijalari, shuningdek, turli xil o'qitish usullari, texnologiya integratsiyasi va o'qituvchilar va oilalar o'rtasida hamkorlikni yo'lga qo'yishga urg'u beradigan erta yoshdagi ta'limning hozirgi tendentsiyalarini aks ettiradi.

O'yin usullari maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Tadqiqot shuni tasdiqlaydiki, o'yin nafaqat o'rganishning tabiiy usuli, balki jamiyatda muvaffaqiyatli moslashish uchun zarur bo'lgan asosiy ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirish uchun sharoit yaratadi. Olingan natijalar o'qituvchilar, ota-onalar va o'quv jarayonining boshqa ishtirokchilari uchun katta ahamiyatga ega bo'lib, bolalarning har tomonlama rivojlanishi va kelajakka tayyorligini ta'minlash uchun o'yin usullarini ta'lim dasturlariga kiritish zarurligini ta'kidlaydi.

### FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. The first step is the role of the state curriculum in organizing the pedagogical process MH Asranbayeva, GS Ibrohimova Miasto Przyszłości 41, 269-270
2. IMPROVING THE PROCESS OF USING NEW ADVANCED PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN THE EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN GS IbrahimoVA INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN ...
3. Asranbayeva, M. X. (2020). Notoliq oilalarda maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishining oziga xos xususiyatlari. Scientific Bulletin of Namangan State University, 2(4), 532-535.
4. Xalimjanovna, A. M. (2024). Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim-tarbiyaviy faoliyatlarni tashkil etishga zamonaviy yondashuv ta'lim bilan amaliyot integratsiyasi. Science and innovation, 3(Special Issue 31), 451-454.
5. Асранбаева, М. (2015). МЕТОДЫ И ПРИЁМЫ КОРРЕКЦИОННОЙ РАБОТЫ С ТРЕВОЖНЫМИ ДЕТЬМИ. Проблемы та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії, 275.